

NHF

Norsk Helikopteransattes Forbund - Nr 2 1992, Årgang 3

«Redaksjonskomiteens penn»

Vi har nå alle lagt våren bak oss for dette året og vi har kommet så langt ut i sommeren at solen allerede har snudd. Redaksjonen har arbeidet med stor glød med materialet som blir presentert i dette medlemsbladet, til tross for en fantastisk god og varm vår.

Siden nr 1/92 ble utgitt i begynnelsen av mai, har det vært en meget krevende tid som tillitsvalgt. Hovedårsaken til dette var de sentrale forhandlingene som startet med første møte den 8. mai. I år skulle det forhandles forbundsvis. Dette begrepet, sammen med andre kjente begrep fra forhandlinger, blir definert i bladet.

Redaksjonen vil her si sin mening angående dette såkalte forbundsvis oppgjøret. Det føles på tross av at NHF, som er et landsomfattende forbund, at forhandlingene er styrt av LO/NHO eller av et forslag som riksmeglingsmannen har

foreslått til de samme parter. For våre lokalforeninger vil det dermed være en utfordring å kunne få til gode resultater ved lokale forhandlinger.

I weekenden 22. til 24. mai, gjennomførte NHF et kurs i sosialøkonomi og tariffmessige beregninger. Det ble også samme weekend arrangert et foredrag om EF/EØS. Men om det har vi mer detaljert informasjon i bladet.

I løpet av mai ble Solakonferansen 1992 arrangert, og vi har hatt vår utsendte medarbeider fra redaksjonen, som vil gi en oppsummering i dette og neste medlemsblad.

Avslutningsvis ønsker redaksjonen alle medlemmer og andre lesere av bladet en riktig god og varm sommer. Vi vil også ta sommerferie, men vi vil likevel ha tankene at neste medlemsblad kommer ut i løpet av september.

FORBUNDSKONTORET:

Vår kontoradresse er:
Norsk Helikopteransattes Forbund
4033 FORUS
Kontortid: mandag til fredag,
fra kl: 07.30 til kl 15.30.
Telefon: 04 57 76 07
Telefax: 04 57 76 07

Utenom kontortid kan styremedlemmer kontaktes.

FORBUNDSSTYRET:

Leder: Terje Rading,
Fredlundsveien 10, 5032 Minde,
tlf. 05 28 30 10.

Nestleder: Tor Alvsåker,
Torollsveien 5, 4350 Nærbø,
tlf. 04 43 43 66.

Sekretær: Eidi Hinna,
Lyngveien 7A, 4025 Stavanger,
tlf. 04 56 66 26.

Styremedlem/info: John Pedersen,
Kjelsbergsvingen 15, 4050 Sola,
tlf. 04 65 13 66.

REDAKSJONEN:

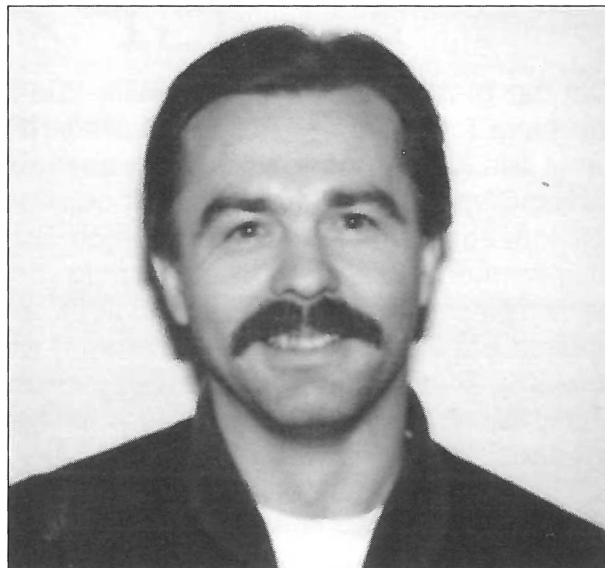
John Pedersen, redaktør
Kjell Ingar Olsen
Kjellaug Selset
Are Kringstad

Styremedlem/økonomi/utdanning:
Torill Asbjørnsen
Kjelsberg Allé, 4050 Sola,
tlf. 04 65 17 41.

Styremedlem/lover og bestemmelser:
Vidar Skaara,
Johan Thorsens gate 63, 4010 Stavanger,
tlf. 04 53 53 11.

Lederen ber om ordet . . .

Lederen for N.H.F., Terje Rading

Den siste tids avsløringer

om gyldne fallskjermer og pensjoner for ledere i næringslivet, er både skremmende og provoserende. Samtidig som de maner til moderasjon, benytter de samme lederne i næringslivet anledningen til å rykke i fra sine undersåtter på lønnsstigen. Tillegg på 10 til 20% var regelen for toppsjefer i fjor, selv om unntak finnes.

Det er forøvrig verdt å merke seg at norske lederlønninger har hatt en av de kraftigste reallønnsvekster i Europa, etter at lønnsloven ble opphevet. Begrunnelsen er at lederlønninger må opp på et europeisk nivå. På samme måte benytter de seg av å mane til moderasjon i lønnsoppgjørene, dette nettopp for å styrke norsk konkurransevne, vis á vis Europa.

Resultatavhengig lønn er et virkemiddel til å gjøre en best mulig innsats. Høye lønnstillegg til ledelsen behøver altså ikke å være umoralsk, men visse betingelser må være til stede for at det aksepteres.

Ledere som arbeider med å kutte kostnader bør selv ikke motta høye lønnstillegg. Det er rett og slett et galt signal til medarbeiderne.

Avsløringene om en mengde lønns- og pensjonsavtaler hinsides all rimelighet er forkastelig og skaper en forakt for et system som er totalt blottlagt all moral, oppbygget og satt i verk av de sammen som maner til forsiktighet.

HA EN RIKTIG GOD SOMMER!
Terje Rading

INNHOOLD:

Leder	side 1	De sentrale forhandlinger	8
EF / EØS	2	Begreper ved forhandlinger	9
Bell 412HP	4	Skadeforebygging	10
Hva er arbeidsmiljø?	5	«Ville DIN familie overleve en brann?»	
Solakonferansen 1992	6	Jus-spalte	13

Forside:
Bell 412 HP
Foto:
Bell

EF/EØS

Det har gjennom media i den siste tiden vært stor fokusering på EF/EØS. Da NHF er et frittstående og partipolitisk nøytralt forbund, må ikke dette innlegget oppfattes som annet enn faktisk informasjon. For at styremedlemmene i lokalforeningene og styremedlemmer i NHF skulle få informasjon om EF/EØS, ble det arrangert et foredrag 24. mai. Foreleser var Per Jostein Ekre, advokat i PRIFO. Foredraget skulle gjennomgå EF's oppbygging/virkemåte, EØS avtalen og forskjellen mellom frihandlavsavtalen/EØS avtalen/EF medlemskap.

HISTORIKK

1951: Det europeiske kull- og stålfelleskapet (EKSF) blir opprettet. Belgia, Frankrike, Italia, Luxemburg, Nederland og Vest-Tyskland skriver under avtalen som fører med seg at landene slår sammen kull- og stålproduksjonen sin under overnasjonal styring.

1957: De 6 landene inngår avtalen om Det europeiske økonomiske fellesskap (EØF) den såkalte Romatraktaten. Samtidig får de i stand avtalen om det europeiske atomfelleskapet (Eurotom). Gjennom Romatraktaten skal det skapes en tollunion og et likt marked uten toll- og handelshindringer. En felles handelspolitikk, landbrukspolitikk, transportpolitikk og fri bevegelse av arbeidskraft, tjenester og kapital er blant virkemidlene.

1962: EF vedtar en felles landbrukspolitikk.

1968: Tollunionen er gjennomført, ved at alle tollavgifter mellom medlemslandene er avskaffet. I alle EF land gjelder fra nå en lik europeisk tolltariff i forhold til tredjeland.

1970: Det europeiske politiske samarbeidet (EPS) blir startet.

1972: De 6 medlemslandene oppretter et valutasamarbeid (slangesamarbeidet) som søkerlandene slutter seg til.

1973: Danmark, Irland og Storbritania slutter seg til fellesskapet. EF har 9 medlemsland.

1974: Stats- og regjeringssjefene starter med faste møter som Det europeiske rådet.

1979: Det europeiske valutasystem (EMS) blir opprettet for å skape større valutapolitisk stabilitet i Europa rundt en egen pengeenhet (ECU). Valutasamarbeidet fra 1972 forsvinner. Det første direkte valget til Europaparlamentet blir holdt. De 518 medlemmene i parlamentet er direkte valgt for en periode på 5 år, etter valgreglene i de respektive land.

1981: Hellas slutter seg til Fellesskapet. EF teller nå 10 medlemsland.

1983: EF vedtar en felles fiskeripolitikk.

1984: Enighet om å reformere landbrukspolitikken.

1985: EF-toppmøtet i Milano vedtar Hvitboken fra Kommisjonen om gjennomføringen av det indre marked.

1986: EF blir utvidet til 12 land da Portugal og Spania blir medlemmer.

1987: Den europeiske enighetsakta blir ratifisert. Samarbeidet får nye mål. Målsettingen om å gjennomføre et indre marked innen 31.12.1992, er en del av Enighetsakta.

1988: På EF-toppmøtet i februar 1988 blir den såkalte Delor-pakken vedtatt. Et nytt finansielt grunnlag er lagt for EF-samarbeidet. Utgiftene til landbruket skal reduseres. Budsjett disiplinen blir strengere. Midlene til EF's strukturfond skal dobles for perioden 1987 til 1993.

EF's oppbygging og oppgaver

EF's Ministerråd består av 12 medlemmer. Et medlem pr medlemsland. Ministerrådets oppgaver er å representere medlemslandenes regjeringer i EF, velge EF kommisjonen hvert 4. år, gi «lover» og omfattende fullmakter til EF kommisjonen, være den øverste besluttede myndighet, behandle forslag fra EF kommisjonen og å velge dommerne til EF domstolen hvert 6. år.

EF kommisjonen består av 17 medlemmer. Kommisjonens oppgaver er å fremme utviklingen fram mot de felles mål, forvalte

Ministerrådets vedtak og traktatens bestemmelser, kontrollere at alle overholder reglene, kan «høre» visse institusjoner, fremme forslag til Ministerrådet, utstede bestemmelser iflg. fullmakter fra Ministerrådet og skal «høre» visse institusjoner.

Europaparlamentet består av 518 medlemmer fordelt på alle land i forhold til folkemengden, men Italia, Frankrike, Storbritania og Tyskland har likt antall velgere (81 stk). Parlamentet har 18 utvalg, som arbeider med politiske, økonomiske, sosiale, miljø, helse, utvikling, ungdom, kvinnens rettigheter etc. Parlamentets oppgaver er å gi råd til EF-kommisjonen, stille spørsmål til EF-kommisjonen, stille eventuelt vedta mistillitsforslag til EF-kommisjonen, gi råd til Ministerrådet, stille spørsmål til Ministerrådet, drøfte allmenne spørsmål og øve særlig budsjettkontroll.

Forskjellen mellom frihandelsavtalen (fra 1973), EØS-avtalen og EF-medlemsskap

Frihandelsavtalen har sikret avvikling av toll- og mengdebegrensninger i handel med industrivarer, har gitt visse toll-lettelser for enkelte ubearbeidede fiskeprodukter, protokoll om handel med visse landbruksprodukter, kontakt mellom Norge og EF i et årlig møte på embetsplan og frihandelsavtalen fra 1973 er en folkerettslig avtale.

EØS-avtalen har felles regelverk for det indre marked som sikrer fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og personer, gir økt adgang til EF-markedet for norske fiskeprodukter, åpner for nytt samarbeid i Vest-Europa om miljøvern, forskning, utdanning, forbruksspørsmål og sosiale spørsmål, innfører felles beslutningsprosess for vedtak av regler knyttet til det indre marked og avtalen er en folkerettslig avtale.

EF-medlemsskap har rettigheter og forpliktelser i et integrert økonomisk og politisk samarbeid på en rekke samfunnsområder, omfatter i tillegg til det indre marked med felles handelspolitikk overfor tredje land (felles landbruks- og fiskeripolitikk, samt samordning av avgifter og indirekte skatter), nærmere samordning

av landenes økonomiske og monetære politikk, utvidet samarbeid om sikkerhets- og utenrikspolitikk, deltakelse i EF's institusjoner; Det europeiske råd, EF's Ministerråd, EF-domstolen, EF-kommisjonen og EF-parlamentet. Deler av EF-samarbeidet har overnasjonal karakter.

Konsesjonslovgivningen

Konsesjonslovgivningen vil være et viktig styringsredskap for Norge.

Det vil si at vi her på berget fortsatt kan innføre nye bestemmelser for å regulere eie og utnyttelse av norske naturressurser, samt eie av norske bedrifter og finansinstitusjoner.

Det nye med EØS-avtalen er at landene ved tildeling av konsesjon *ikke* kan favorisere egne lands bedrifter og innbyggere fra andre EØS-land. På grunn av denne regel må Norge endre to forhold i dagens lovverk.

Den ene er industrikonsesjonsloven av 1917 og den andre er Lov om finansieringsvirksomhet av 1988. Når disse er endret kan EØS-borgerne få samme forpliktelser og rettigheter som nordmenn.

For å sikre styringen vil regjeringen legge opp til en generell styrkning av de norske konsesjonsbestemmelsene.

Viktige momenter kan her nevnes: Konsesjonsplikten ved erverv av landbruks- og skogeiendommer diskriminerer ikke utlendinger og vil bli opprettholdt. Det samme gjelder adgangen til å kreve bo- og driveplikt.

Lovgivningen for utenlandsboendes kjøp av fritidseiendommer i Norge kan opprettholdes. Norge kan også opprettholde den nåværende lovgivningen om investeringer i fiskebåter og i selskaper som eier slike båter.

Eiendomsretten til petroleumsressursene og forvaltningen av dem ligger hos norske myndigheter. Dette berøres ikke av EØS-avtalen.

Jeg håper dette vil gi noen av dere medlemmer en bredere forståelse for EF/EØS, som i utgangspunktet er meget omfattende.

John Pedersen

BELL 412HP

— en kort typebeskrivelse

Bell 412HP er en oppgradert versjon av Bell 412SP, som er kjent i Norge ved at Luftforsvaret opererer med 18 stykker av typen.

Forskjellen mellom SP og HP versjonene ligger hovedsakelig i at 412HP har en ny, forbedret og oppgradert hovedtransmisjon. Dette gir ca 165 ekstra hestekrefter opp til hovedrotoren. Resultatet er bedre løfteevne og hoverkapasitet - viktige forbedringer både for luftambulansetjenesten og offshore-flyging.

412HP har den største kabinen av alle helikoptre i sin klasse. Den har normalt plass til 2 flygere og 13 passasjerer. I luftambulans-rollen kan helikopteret ta opptil 6 bærer pluss lege og pleier. Største innvendige bredde er 2,44 m, største lengde (fram til pilotens seterygg) er 2,34 m. Takhøyden er ca 1,25 m. Dette er tilstrekkelig til at passasjerer sitter komfortabelt og til at leger og pleiere kan arbeide effektivt med bære-pasienter.

I tillegg har helikopteret et bagasjerom på 0,8 kubikkmeter.

De store skyvedørene på hver side gjør inn- og utstigning for passasjerer og inn- og utlasting av pasienter på bærer meget enkelt.

Hovedrotoren og halerotoren er så høyt over bakken, henholdsvis 3,5 m og 2 m, at de ikke representerer noen fare for personell som arbeider i helikopterets umiddelbare nærhet, eller som er på vei til eller fra kabinen.

De to motorene, Pratt & Whitney PT6T-3BE Twin Pack, er blant de mest pålitelige motorer som er i produksjon. Erfaring viser at motorstopp på en av motorene gjennomsnittlig vil skje en gang hver 500.000 flytime.

Helikopteret kan forøvrig fly meget godt med bare en motor i drift.

Bell 412HP er godkjent for instrumentflyging selv med bare en flyger ombord.

Hva er et godt arbeidsmiljø?

Kort vil jeg si at et godt arbeidsmiljø finnes i den bedriften som gir sine ansatte:

Trivsel - gode kollegiale forhold - og anerkjennelse, for det arbeid en utfører.

Trivselfaktoren er den rene vitamininnsprøytingen. Hvor ofte har ikke jeg i min tid som bedriftssykepleier sett hvordan den enkelte lider på grunn av mistrivsel! Hva nytter det om de ytre faktorene som f.eks. lokaler, klima, ventilasjon osv. er på topp, dersom de kollegiale (psykososiale) forholdene er på bunn?

Settes det urimelige krav til en i tilknytning til jobbsituasjonen, kan kravene bli psykisk belastende, noe som igjen utløser fysiske plager. Vi ser da ofte f.eks. magesår, kvalme og hodepine.

Mange bedriftsledere hevder ofte at det er viktig med et godt arbeidsmiljø - bare det ikke blir for dyrt. Her er de for korttenkte. Det er god økonomi å satse på arbeidsmiljø og sikkerhet. Erfaringer viser at flere områder ved bedriftene bedres. Ikke minst sterkere motivering og innsats fra de ansatte. Både sykefravær og skadehyppigheten går ned og derved bedres produktiviteten.

Bedriftshelsetjenesten legger vekt på forebyggende arbeid i bedriften. Som tidligere operasjons-sykepleier, må jeg medgi at det å være med på å sy et menneske «sammen» etter eventuelt en trafikkulykke, ga mer konkrete og synlige tegn på at en hadde «gjort noe». Forebyggende arbeid, det ser en vel neppe om en har gjort et godt arbeid. Så lenge en møter velvilje og interesse hos de ansatte til å «prate» om deres fremtid, da gir arbeidet inspirasjon for oss som ser viktigheten av et forebyggende arbeid.

En uting som vi ser på som veldig vesentlig, er å bekjempe mobbing i de norske arbeidsplassene. Mobbing er mangelfull respekt og omsorg fra kolleger og foresatte. Et mobbeoffer kan bli fullstendig nedbrutt både psykisk og fysisk. Det sier seg selv at dette overhode ikke må tolereres. Dersom en kunne få litt mer menneskelig varme og omsorg for hverandre,

vil det snart vise igjen i innsats og trivsel. Vi må ikke så lett tåle en urett som gjøres mot en kollega.

Ellers er et godt arbeidsmiljø avhengig av en del faktorer som jeg nevnte innledningsvis: Lokaler, klima, ventilasjon osv. Nå innføres internkontroll i alle norske bedrifter. Etter norsk lov skal den ha trådt i kraft pr 1. januar 1992.

La oss håpe at samtidig ved å bedre arbeidsmiljøfaktorene, kan gå sammen om en bedre trivsel i bedriftene. Da vil jeg undres om ikke produktiviteten vil stige.

Vårt mål må være å få arbeidsmiljøet så godt at de ansatte har lyst til å gå på arbeid.

En tilbringer da en god del timer av sitt voksne liv der! - Lykke til!

Målfird Klovning
BEDRIFTSSYKEPLEIER

Teknisk Administrativ Forening (TAF)

I forrige nr av NHF, presenterte vi styrene i lokalforeningene. Siden dette nr ble utgitt har TAF hatt et ekstraordinært årsmøte for å få valgt nye personer i TAF-styret. Dette har forskjellige årsaker.

Styret består pr dags dato av:

Leder: Torill Asbjørnsen

Nestleder: Kjell Ingar Olsen

Styremedlem: Gunnstein Sønnesyn

Styremedlem: Oddbjørn Solbakk

Styremedlem: Lotte Hvid Ramsdal

1. varamedlem: Rigmor Nordberg

2. varamedlem: Helge Anonsen

3. varamedlem: Rigmor Nevland

«JULE-KNASK» 91/92 . . .

Vi har nå endelig kommet fram til den heldige vinneren av «Jule-knask»-konkurransen, og det ble Gunnhild M. Aal, ved teknisk avdeling i Mørefly, Vigra.

Flax-lodd er sendt, og redaksjonen håper at det ytterligere kan bli gevinst.

GRATULERER!

SOLAKONFERANSEN 1992

«Politiske, organisatoriske og teknologiske strukturforandringer. Hva betyr dette for sikkerheten innen skandinavisk luftfart?»

«Hva kreves det av ledere og organisasjoner for å mestre disse utfordringer?»

Dette var hovedtema for årets Solakonferanse, som er den sjette i rekken.

Årets konferanse berørte derfor mange høyaktuelle saker innen luftfart i årene som kommer. Sikkerhet i luften er alltid et aktuelt tema når personell fra den øverste ledelse innen luftfartsmyndighetene og selskapene møtes. I så måte var denne konferansen intet unntak, og når sant skal sies, så satses det mye på sikkerhetsarbeide i disse tider, både av teknisk karakter og når det gjelder flyvingen og kontroll av luftrommet.

Noen synes kanskje med rette at noe av dette arbeidet går for sent, men for oss som arbeider med luftfart, er vel begrepet «å skynde seg langsomt», av og til riktig slik at utviklingen skjer under kontroll.

Velkomsttalen ble holdt av formann i styringskomitéen, Tor H. Strand. Han kunne opplyse at interessen for konferansen nå er så stor et en må sette begrensninger på deltagerantallet. Dette fordi en ønsker å bibeholde en mest mulig «intim atmosfære» under konferansen.

Det ble holdt mange interessante og gode foredrag. Opplegget var godt organisert og konferansier, sivilingeniør Erik Tanberg, ledet det hele med stø hånd.

Jeg vil i fortsettelsen prøve å gi en kortfattet oppsummering av de foredrag som ble fremført.

Utviklingstrekk i luftfartspolitikken

Dette åpningsforedraget skulle egentlig holdes av samferdselsminister Opseth, men på grunn av uforutsette ting ble hans foredrag fremført av statssekretær Anne-Karin Saus, fra Samferdselsdepartementet.

De politiske hovedtrekkene fremover er at en ser for seg en reduksjon i reguleringen av markedene, der EF's mål om realisering av det indre marked vil bli styrende for utviklingen av luftfarten i Europa. I Norge

må en ta hensyn til det som skjer på dette området på verdensbasis, dog uten å glemme den distriktpolitiske betydning lufttransporten nå har fått i vårt langstrakte land.

For Norge blir de luftfartspolitiske hovedlinjene som følger:

- *et rasjonelt, effektivt og kvalitetsmessig godt transportsystem som grunnlag for økonomisk vekst, utvikling av næringsliv, distriktutvikling og velferd.*
- *en kostnadsorientert prispolitikk (takster og avgifter). Miljøkostnader må innkalkuleres.*
- *distriktpolitiske hensyn tilsier bruk av tilskudd for å sikre en tjenlig transportstandard.*
- *miljøkrav må samsvare med Norges nasjonale og internasjonale miljøpolitikk.*
- *investeringer i luftfartsanlegg mv. skal i all hovedsak styres av samfunnsøkonomiske- og driftsmessige vurderinger.*
- *sikkerhetsnivået i luften skal opprettholdes.*

Trafikkveksten frem mot år 2000 stipuleres til ca 4 prosent.

Tysklands gjenforening og erfaringen med administrasjon av sivil luftfart

Direktøren for «Luftfahrt-Bundesamt», Klaus Koplín fremførte en spennende og humoristisk historie om erfaringene fra gjenforeningen mellom øst og vest. Å samle luftfarten til «ett rike» her, ble en større utfordring enn først antatt.

Kanskje ikke så rart, ettersom det nesten ikke har vært forbindelse mellom de to stater siden krigen. All form for kommunikasjon foregikk på en telex-linje. Da muren falt i 1989, ble det i løpet av 1990 gjenopprettet bedre kontakter, som det første trinn i å harmonisere luftfarten.

Litt av det humoristiske i dette, var at når en fikk «nøstet» opp den øst-tyske luftfartorganisasjonen, dvs. myndigheter og ledelsen for det nasjonale flyselskapet Interflug, så viste det seg at det var en og samme familie som styrte og kontrollerte hele greia. Planen er at de fleste barrierene og integrering av luftfarten skal være avsluttet i løpet av 1994, men en regner ikke med at alle saker er «ute av verden» før nærmere århundreskifte.

Sertifisering av ny teknologi

På mange måter er vi inne i et generasjonsskifte i vår industri, hva angår teknologi. Et eksempel er overgang fra analogteknikk til digital og datastyring. Dette stiller nye krav til sertifiseringsprosessen, og det stiller nye krav til operatører av utstyret.

Avdelingsdirektør Viggo Løfsgaard fra Luftfartsverket, fremførte dette foredraget, og etter en orientering om diverse begreper som benyttes innen sertifisering, gikk han over på det som vil bli de fremtidige prosedyrene gjennom utviklingen av det Europeiske Joint Aviation Authorities (JAA). JAA som i dag består av 19 medlemsland, utarbeider felles bestemmelser for alle spekter innen luftfart gjennom de såkalte Joint Aviation Requirements (JAR).

Ved at disse kravene iverksettes, sier det seg selv at regelverket for bygging, operasjon og vedlikehold av flymateriell vil bli likt i alle landene som er med, og derved større muligheter for konkurranse på like vilkår og til enklere utveksling av utstyr, personell og lignende.

Likevel vil sertifisering og bruk av datateknologi i flyene sette store krav til fabrikanter og luftfartsmyndigheter. Det er viktig at luftfartsverket her får anledning til å rekruttere høykvalifisert personell for å bygge opp kompetanse på disse områdene, slik at ansvaret for tilsyn av moderne fly på norsk register ivaretas.

Fremtidige luftfartsnavigasjons- og overvåkningssystemer

«Vi har beveget oss fra å benytte de naturlige stjernene til posisjonsbestemmelse, til nå å benytte satellitter eller de såkalte «NAV-STARS», som er utplassert av mennesket».

Slik åpnet teknisk direktør Kjell Brevik fra Luftfartsverket, sitt foredrag om dette emnet. Det er liten tvil om at fremtidig navigasjon vil bli basert på systemer som bygger på bruk av navigasjonssatellitter. Dette vil gjelde både for langdistanse og presisjonsposisjonering. Global Positioning System (GPS) vil bli ferdig utbygget i 1994 og bestå av 24 satellitter med 3 i reserve.

Microwave Landing System (MLS) har lenge eksistert som neste generasjons innflyvningshjelpemiddel, som avtager

for dagens Instrument Landing System (ILS). Nå seiler satellitt-systemer opp for fullt og det er vanskelig å forutsi om MLS blir tatt i bruk i det hele tatt.

For oss som er i helikopterbransjen, kan det være interessant å nevne at vi i sommer vil foreta et forsøk på automatisk posisjonsovervåkning i Nordsjøen. Modified Automatic Dependent Surveillance (MADS) som systemet heter, er et samarbeidsprosjekt mellom Statoil, INMARSAT, Teledirektoratet, Luftfartsverket og Helikopter Service. Her vil satellitten INMARSAT automatisk overvåke posisjonen til en Sikorsky S61N og melde dette tilbake til en jordstasjon, som igjen vil overføre informasjon til flygeleder. Innen navigasjon står vi helt klart overfor mange spennende utviklingstrinn i tiden som kommer.

Tilstandsovervåkning i fly og helikopter

Seksjonssjef Terje helgland i Braaten Safe og teknisk direktør Jan Martinussen i Helikopter Service, holdt hvert sitt foredrag på dette området, for henholdsvis fly og helikopter.

Tilstandsovervåkning har nå ved hjelp av datateknologi, fått en helt annen dimensjon enn tidligere. På alle nyere passasjerfly har denne teknologien vært i bruk i de senere år og kommer nå også for fullt innen helikoptere som benyttes til personelltransport. Installasjon av såkalte HUM-systemer (Health and Usage Monitoring System) er ikke et krav enda fra norske luftfartsmyndigheter, men for operatørene vil systemet være med på å avlasert manuell registrering av «bruksdata» og vil være til større og større hjelp etter hvert som erfaring vinnes, med å kunne fastslå aktuell helsetilstand til kritiske komponenter og systemer. Spesielt for helikopter vil dette medføre en klar forbedring av tradisjonell tilstandsovervåkning, fordi databehandlings-kapasiteten er så stor og medfører at helsetilstand kan avleses mellom hver tur. I en videre utvikling ser en for seg overføring av data til bakkestasjon mens helikoptre er i luften. Dette er forøvrig vanlig for dagens moderne passasjerfly. Det er også helt klart at disse systemene vil være et klart bidrag til økning av flysikkerheten generelt.

I neste nr av NHF-bladet vil vi dekke de siste foredragene fra konferansen.

De sentrale forhandlinger

De sentrale forhandlinger mellom NHO/FL og NHF, er nylig avsluttet. For ordens skyld omfatter dette kun ansatte i Helikopter Service innenfor NHF's avtaleområde.

Forut for forhandlingene hadde et eget lønns-/avtaleutvalg gjennomgått overenskomsten, med tanke på tekniske og lønnsmessige krav.

Forhandlingene har vært kompliserte og har pågått over 3 hele dager, dog ikke sammenhengende.

NHF ble presentert et allerede godtatt oppgjør mellom NHO og LO, der blant annet den økonomiske delen for overenskomstområder, med lavere lønn enn kr 157.000, gav et tillegg på kr 0,60 pr time for dem med lokal forhandlingsrett. Videre ble NHF presentert en avtalefestet pensjonsordning (AFP) som Helikopter Service allerede var bundet av, dette som medlem av NHO.

NHF's krav sentralt var en årslønnsvekst på 2,5%. Videre en innføring av fleksibel pensjonsalder og en vesentlig del tekniske endringer i overenskomsten.

Som kjent har NHO/FL lagt seg på en «nulloppgjørsform», som også ble presentert denne gang. Sentrale tillegg ville ikke bli gitt ut over det som var gjeldende ved NHO/LO-oppgjøret.

Partene hadde en del prinsipielle standpunkter som kompliserte forhandlingene. På tross av dette ble partene til slutt enige om å fornye overenskomsten, der de viktigste endringer ligger i begrepene: forskjøvet arbeidstid, offshoretillegget og stillingstillegget.

NHF er rimelig tilfreds med resultatet. Kravet på 2,5% ble fratatt - dette blant annet på bakgrunn av utviklingen i forhandlingene, men også fordi det er lokal forhandlingsrett for partene.

Forøvrig foreligger det en del protokolltilførsler, der pensjonsordninger og andre forhold i overenskomstforhandlingene er overdratt til lokale avtale-revisjoner i år.

Så snart overenskomsten er ferdig redigert, vil den bli trykket og sendt ut til medlemmer som omfattes av den.

Tekst: Terje Rading - Foto: John Pedersen

Våre lokale «forhandlere» foran NHO's bygg.

«Begreper ved forhandlinger»

Da NHF i weekenden 22. til 24. mai, arrangerte kurs på Ernst Park Hotell i Kristiansand, i tariffmessige beregninger, ble det inngående gjennomgått diverse begreper som forekommer ifm. lønnsoppgjør og forhandlinger. - Vi håper her å kunne gi våre medlemmer en enkel og god forklaring på kjente begreper som:

Årslønnsvekst, overheng, lønnsglidning og etterslep. - Mange har hørt disse begrepene både via aviser og TV.

Årslønnsvekst

er definert som den gjennomsnittlige økning i årsinntekten fra det ene årets til det neste, enten i prosent eller i kroner. Eller sagt på en annen måte: Økningen i bruttolønn som føres opp på selvangivelsen i to påfølgende år, utgjør årslønnsveksten. Årslønnsveksten kan beregningsmessig splittes i tre deler:

- a) *Overheng fra året før*
- b) *Tariffert lønnsvekst samme året*
- c) *Lønnsglidning samme året*

I det etterfølgende vil de tre komponentene bli nærmere forklart.

Overhengen

eller ettervirkningene fra forrige års lønnsoppgjør, er den delen av lønnsøkningen, herunder lønnsglidning ett år, som får virkning inn i påkommende år. Eksempelvis virker et tariff tillegg gitt pr 1. mai i 8 måneder (mai-desember) i reguleringsåret og i 4 måneder (januar-april) det påfølgende år som overheng. Dersom reguleringspunktet er 1. januar, blir det ikke noe overheng. Overhengen inn i neste kalenderår blir større jo senere på året reguleringen foretas. Den beregningsmessige definisjonen på lønnsoverheng, er den prosentvise forskjell mellom gjennomsnittlig lønnsnivå ved slutten av året (31. desember) og gjennomsnittlig lønnsnivå for hele året (91/92).

Lønnsglidning

er pr definisjon den økning som finner sted utenom selve tariffreguleringen eller ikke tariffert lønnsutvikling.

Innenfor f.eks. industrien, fremkommer lønnsglidning hovedsakelig gjennom lokale lønnsavtaler og utgjør hoveddelen av lønnsveksten. Lønnsglidning blir rent statistisk registrert som differansen mellom

den totale lønnsøkning og de tariffmessige tillegg. Partene i et oppgjør vil kunne legge forskjellig i hva som bør regnes med som lønnsglidning. Spørsmålet om glidningens størrelse er derfor etter hvert blitt et rent forhandlings spørsmål.

Etterslep

eller bedre forklart som et lønnssetterslep, er en beregnet mindrelønnsutvikling som en gruppe arbeidstakere kan påvise overfor en eller flere andre grupper. Lønnssetterslep kan beregnes på ulike måter. En kan beregne etterslep fra dato, f.eks. i tariffperioden, eller i løpet av ett eller flere kalenderår. I de senere år er kalenderår vært benyttet. I denne forbindelse er det særlig tallene for årslønnsutvikling i den såkalte Aukrust-rapporten (Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjør).

Avslutningsvis vil vi her også gi en beskrivelse av de former inntekstoppgjørene i Norge kan ha.

Vi snakker her om ulike oppgjørsformer.

Samordnet oppgjør er en oppgjørsform hvor hovedorganisasjonene i arbeidslivet forhandler sentralt på vegne av de enkelte forbund uten myndighetenes medvirkning. Det vil her dreie seg om sentrale forhandlinger, om størrelsen av den økonomiske rammen, mens fordelingen av disse rammene vanligvis foregår forbundsvis. Det må understrekes at en samordnet oppgjørsform særlig har relevans til vår oppgjøret i LO/NHO-oppgjøret i den private sektor.

Samordnet-kombinert oppgjør er den samme som samordnet oppgjør, men i tillegg medvirker myndighetene med skatte-, sosiale- og prispolitiske tiltak. Myndighetene inngår på en måte som tredje part i oppgjøret.

Forbundsvis oppgjør er den tradisjonelle oppgjørsform, hvormed de enkelte organisasjonene eller forbund forhandler med de enkelte arbeidsgiverforeninger, uten myndighetenes medvirkning. Vi kan også ha forbundsvis, kombinerte oppgjør hvor de enkelte forbundene forhandler, men i tillegg bidrar myndighetene med skattelettelse, økt barnetrygd, prisgarantier o.l.

Vi håper med dette innlegget å klarlegge de ovennevnte begreper og uttrykk.

John Pedersen

Ville DIN familie overleve en brann?

Her er artikkel 2 om skadeforebygging:

De fleste av oss tror vi vet hvordan en brann arter seg. Vi har levd oss inn i det utallige ganger på kino og via fjernsynsskjerm.

Problemet er bare at dette ikke har det minste med virkelige branner å gjøre. Dersom du og jeg hadde oppført oss på samme måte som filmheltene, ville vi vært døde i løpet av fem minutter.

En av de tingene folk flest er klar over i forbindelse med en brann, er at heten er ubeskrivelig. I tillegg er røyken ugjenomtrengelig. Når vi ser en brann på film, er altting for tydelig. I en virkelig brann ser du svært lite eller ingen ting. Du blir så desorientert at du ikke vet hverken hvor vinduet eller døren er, selv om du befinner deg i et rom som du har kjent hele ditt liv. Reiser du deg opp og trekker pusten et par ganger, kan det være nok til at du blir kvalt av kullos. Fordi røyk og varme stiger opp, er luften renere og lettere å puste i nær gulvet.

Brannskadene øker fortsatt i Norge

Det omkommer årlig i gjennomsnitt 70 til 80 personer i brann bare i vårt lille land. Fra år til år blir det også utbetalt 600 til 800 millioner kroner i erstatninger etter 15 til 17.000 boligbranner. Blant brannkildene i private hjem er det elektriske husholdningsapparater, feilaktige ildsteder, piper o.l. og annet elektrisk utstyr enn husholdningsapparater, som er de viktigste brannårsakene.

Det er videre helt klart at ca 1/4 av brannene skyldes uaktsomhet, mangelfullt vedlikehold, selvantennelse eller ildspåsettelse.

Som antydnet ovenfor, er det også den enkeltes ansvar å bidra til at de dystre tallene blir redusert, både gjennom korrekt omgang med brannfarlige gjenstander, samt respekt for varslings- og sløkkeutstyret - og gjennom adekva adferd når ulykken inntreffer.

Det viktigste - og samtidig enkleste og rimeligste enkelttiltak mot dødsfall og store skader ved brannulykker, er installasjon av varslings- og sløkkeutstyr. Forskrift

om brannforebyggende tiltak av 5. juli 1990, utarbeidet av Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, gir påbud om at alle husstander skal minst ha montert en varslingsenhet, altså en røykvarsler, dessuten skal det finnes et brannslukningsapparat på minimum 6 kg av ABE-pulvertypen, eller en husbrannslange.

Sørg også for at brannvesenets alarmnummer innprentes hos alle familiemedlemmene. Se på første side i telefonkatalogen for din hjemkommune.

Røykvarsler

Det finnes to typer røykvarslere - den ironiske og den optiske. De reagerer forskjellig, alt etter hvilken branntype som oppstår. Den ironiske reagerer på flammebrann, den optiske reagerer på ulmebrann. Stikkprøver har avslørt at rundt 70.000 norske røykvarslere til enhver tid er ute av funksjon, fordi batteriene ikke virker. Det ligger her en udetonert bombe av falsk sikkerhet som på mange måter kan sies å være enda farligere enn ikke å ha noe utstyr i det hele tatt. Det er altså tvingende nødvendig å være daglig bevisst på at utstyret fungerer til enhver tid. Røykvarslere MÅ sjekkes hver måned, og det er lett å gjøre det - trykk bare på testknappen. Dessuten må batteriene skiftes ut 1 gang i året. Ha respekt for utstyrets funksjonsdyktighet, og ikke gjør som følgende historie fra en stikkprøve viser: Her ble det slått fast at batteriet i en røykvarsler var fjernet. På forespørsel måtte huseieren beskjemmet innrømme at dette batteriet var puttet inn i fjernkontrollen til TV'n. Makelighet ved svitsjing mellom TV-programmer var åpenbart viktigere enn familiens sikkerhet mot brann i dette tilfellet.

Den ioniske røykvarsleren er mest utbredt i de norske hjem. I følge Den Norske Brannvernforening bør du også velge den ioniske røykvarsleren, da denne reagerer på det bredeste spekteret av de branntyper som oppstår i et privat hjem. Den ioniske varsleren er samtidig den rimeligste. Har du en godkjent og virkende røykvarsler og et vedlikeholdt pulverapparat eller brannslange, har du oppnådd stor grad av brannsikkerhet.

Brannslukningsapparat

Ved branner i elektriske anlegg, sikrings- skap og store kabler, må du bruke et pulverapparat av ABE-typen. Pulveret inneholder stoffer som både kveler og kjøler ilden. Dette apparatet kan brukes mot alle typer branner, også branner i fett - les smultgryat, olje, bensin osv.

Et ABE-pulverapparat består av en trykk- ladet metallbeholder med pulver og driv- gass, en utløsermekanisme og en slange med munnstykke. Det skal være utstyrt med en trykkmåler, og pilen skal stå på grønt. Apparatet må sjekkes hos service- firma en gang i året. Med en gang appa- ratet er brukt, må det etterfylles umiddel- bart, også hos service-firma. For ukentlig vedlikehold er det bra å snu apparatet opp/ned og riste litt på pulveret. Ellers kan pulveret klumpe seg. Apparatet er forsåvidt enkelt å bruke - det er bare å trekke ut sikringen, rette munnstykket mot ilden, og presse inn håndtaket. Det er vik- tig å være klar over at pulveret blåses ut i løpet av få sekunder, så hvis du begynner å veive rundt uten å ha sikker styring mot ilden, kan det lett skje at pulveret er blåst ut før det i det hele tatt har vært i nærheten av brannen. Hold et godt tak langt ute på munnstykket, og rett pulverstrålen mot underkant av flammene. Det er der selve brannprosessen oppstår. Etterslukking utføres med vann for å være sikker på at flammene ikke tar opp igjen.

Husbrannslange

En husbrannslange på trommel koster ikke mange hundre kronene, og gir god slukking av de fleste branner. Slangen bør oppbevares i et eget skap, og vær rullet opp på en roterende trommel. Det er abso- lutt best at den er tilkoblet egen kran. Det er risikabelt å bruke vannslukking i sik- ringsskap og elektrisk utstyr som er til- koblet nettet. Slikking med vann i gryter med fett smør eller olje, er også risikabelt, da dette vil forårsake en eksplosjons- lignende oppkoking, og umiddelbar spredning av ilden.

Reagér riktig og i rett rekkefølge

Tidsrommet fra brannens begynnerfase frem til full overtenning kan i noen tilfelle kun ta få minutter, og det er i disse aller første minuttene du har sjanse til å gjøre noe fornuftig.

Slukking skal du bare tenke på dersom du umiddelbart kan lokalisere branntilløpet. Gjør i såfall kun ETT reelt forsøk på å slukke brannen. Lykkes du ikke med en gang, lykkes du sannsynligvis heller ikke i etterfølgende forsøk. Da er det kun en ting å gjøre - forlat huset.

Er du sikker på hvor brannen har startet, eller hvor langt brannen har utviklet seg (dette har du kun noen sekunder på å klar- legge), må du *glemme all slokking* og kun *tenke livredning*. I allefall må alle som er i huset vekkes først og hjelpes ut.

Husk at røyk og branngasser er vel så far- lige som selve ilden, og at det er nødven- dig å bevege seg langs gulvet hvor luften er renere og temperaturen lavere.

Forebygging av brann og brannskader

Forebygging skjer på flere nivåer. Vi har vært inne på de faktorene som har betyd- ning når en brann oppstår, tilstedeværelse av godkjent og vedlikeholdt brannvars- lings- og slukningsutstyr, riktig adferd. Like viktig er kjennskap til rømnings- veiene, og at det finnes brannstiger og branntrapper som er skikkelig merket. Alle bør ha tenkt igjennom hvilke mulig- heter de har for å komme seg ut av den bygningen de bor i dersom brann oppstår. Det går også an å bygge inn mye sikkerhet i boligen. Når du innreder og utstyrrer huset eller leiligheten, er det lurt å systematisk velge lite brennbare materialer. Det finnes etter hvert et bredt utvalg av brannhem- mede maling, sengetøy, veggbekledning m.m. Bruk av gipsplater i steden for spon- plater har f.eks. stor betydning for hvor fort det danner seg giftige gasser og hvor fort boligen overtennes.

Generelt kan man si at en rekke moderne materialer brukt i interiør har brakt over- tenningstiden kraftig ned. For bare 20 år siden regnet man med en overtenningstid på 20 minutter i en normal leilighet, mens den i dag er ca 4 minutter. I kombinasjon med at brannvesenet, i hverfall storbyene, nå bruker lengre tid på utrykking pga. økende trafikk osv., betyr det at risikoen for fullstendig og total brann faktisk er blitt større i løpet av disse årene. Moderne materialer avgir også mye mer gasser under brann. Når det gjelder tekstiler og klær er det helt klart at syntetiske stoffer er mye farligere enn naturfiberstoffer.

Sikker adferd i det daglige

Mange av brannene skyldes feilaktig omgang med elektrisitet og elektriske apparat. De fleste hadde vært unngått med litt omtanke. Bruk ikke elektriske apparater til andre ting enn de er beregnet på, panelovner må f.eks. aldri brukes til tørking av vått tøy. Frittstående elektriske ovner bør være bannlyst. Sjekk alltid om komfyren er slått av før dere forlater huset. Bruk ikke sterkere lyspærer enn anbefalt. Ødelagte ledninger og kontakter må skiftes ut med en gang. Gå gjerne på loppemarked, men unngå å kjøpe el-utstyr der. Husk på å slå av stanby-knappen på TV-apparatet når du drar på ferie. Den installasjonen som avkrever størst respekt, er sikringsskapet. Merk at det er forbudt å bruke sikringer som ikke passer til den kursen det er beregnet for. Fall aldri for fristelsen til å «trikse» med sikringer, for eks. å lage hjemmelagde evighets-sikringer ved hjelp av spiker osv. Det er dessverre noen som har fått avslått erstatning som følge av dette. Se for deg følgende situasjon: leiligheten er utbrent, alt du eier og delvis har lånefinansiert er gått med i brann, forsikringsselskapet har med full rett avkortet eller avslått erstatning, du sitter på gata og alt du har igjen er en halv million i gjeld.

Vær forberedt

Det koster ikke mye tid og anstrengelser å ta dette temaet opp med familien, også barna. Det er et meget godt utgangspunkt

at alle familiemedlemmene er klar over sine oppgaver dersom ulykken skulle skje. Bli enige om en oppgavefordeling i en brannsituasjon, bestem hvem som skal begynne å slukke, hvem som skal gå rett til barnerommene, hvem som skal ringe etter brannvesenet, osv. Også mindre barn kan lære hva de skal gjøre, f.eks. hvis røykvarsleren piper og mor og far er ute. Erfaring viser at små barn ofte glemmer seg i kott, skap eller under senga når de blir tilstrekkelig skremt. Innprent barna at dette er livsfarlig i en brannsituasjon, og at det tryggeste er å bli i senga til mor eller far kommer.

Hold deres egen brannøvelse ved å gå gjennom hele huset sammen med familien. Merke dere utgangsmuligheter for hvert rom. Dersom en av rømningsveiene går fra annen eller tredje etasje, så overvei å investere i en fast brannstige.

Bestem ett sted - godt unna huset - hvor dere alle SKAL møtes etter at dere er kommet ut. Mange liv går tapt ved at folk løper inn i brennende bygning for å hente noen som allerede er i sikkerhet. Gå aldri inn igjen i et brennende hus.

Brannvesenet vil som oftest kunne hjelpe deg med å utarbeide den beste rømningsplanen.

Du kan også henvende deg til:

Norsk Brannvern Forening, Wessels gate 8, 0165 Oslo, telefon 02 20 10 54.

Stein Haakonsen, Norsk Pool for kollektiv hjemforsikring

Snappy answers

Jus-spalte . . .

Blokade under streik

Vårens tariffoppgjør har ført til brudd i en rekke avtaleforhold. For flere avtaleområders del er det iverksatt streik og for ytterligere flere er det fare for streik.

Ved iverksettelse av streikeaksjoner, ser man at de streikende setter i verk blokadetiltak for å forhindre at de streikendes arbeid overtas av andre, og det har i det siste vært en del diskusjon om lovligheten av slike blokadetiltak. Særlig har disse spørsmål blitt satt på spissen i den pågående rutebilarbeiderkonflikt.

Blokade iverksettes gjerne på flere måter. Først og fremst ved at det innrykkes en kunngjøring i dagspressen om streiken og at de streikendes stilling er blokert. Dette skal være et varsel til omverdenen om å holde seg unna de streikendes arbeid.

Det er klart at en overtagelse av de streikendes arbeid er å oppfatte som streikebrytervirksomhet. Imidlertid kan det i det konkrete tilfellet være vanskelig å fastslå hvilket arbeid de gjenværende arbeidstakere, som ikke er i streik, kan utføre. Gjennom rettspraksis har man fått formulert den regel at de gjenværende og

ikke-streikende arbeidstakere ikke får utvidet arbeidsplikt som følge av den pågående streik, dvs. at de skal utføre det arbeid de har plikt til å utføre under normale forhold.

Blokade gjennomføres også ved benyttelse av streikevakter. Disse skal kontrollere at de streikendes arbeid ikke blir overtatt av andre. Dersom så skjer, er det streikevaktens oppgave å forhindre dette ved å gjøre de aktuelle arbeidstakerne oppmerksom på at det arbeidet er blokert. Streikevaktene vil da oppfordre de aktuelle arbeidstakere til å unnlate å utføre det aktuelle arbeidet.

Forøvrig må streikevaktene holde seg innenfor norsk straffelovgivning også i denne situasjon. Dvs. at utøvelse av vold og anvendelse av trusler ikke vil være lovlig. Selvsagt kan man godt tenke seg at det i konkrete tilfeller kan foregå en provokasjon overfor streikevaktene som gjør handlingene straffefrie, men dette vil nok være unntakstilfeller.

Konklusjonen må være at streikevaktene ikke skal håndtere blokaden rent fysisk.

Jan Erling Nilsen

✂ KLIPP HER

Innmeldingskort/ Adresseforandring

Norsk Helikopteransattes Forbund

Undertegnede melder seg herved inn i NHF som fullverdig medlem, og forplikter seg derved til å betale til Forbundet dets fastsatte kontingent, for tiden maks. kr 113,- pr mnd. Dette medlemskap gjelder inntil undertegnede skriftlig gir NHF beskjed om annet.

Undertegnede gir herved NHF fullmakt til å trekke medlemskontingent via lønningskontoret for mitt medlemskap.

Adresseforandring sendes også til foreningen.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ Sted: _____

Ønsker Kollektiv Hjemforsikring JA / NEI

Arbeidsgiver: _____

Lokalforening: _____

Dato: _____ Underskrift: _____

Returadresse:
Norsk Helikopteransattes Forbund
4033 FORUS

Får du ikke kaffen til avtalt tid, gir vi deg 1000 kroner!

Det er de små detaljene som avgjør om et kurs eller et seminar blir vellykket. Derfor har vi en Konferanse Garanti som dekker forsinkelser, defekt utstyr og kommunikasjonsvikt, og vi gir deg 1000 kroner hvis noe går galt. Prøv oss!

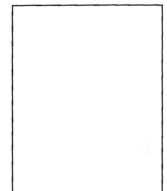

Ernst Park Hotel
KRISTIANSAND

ASSOCIATED HOTELS

ScanPartner Kompaniet RRA 6

Ring 042 -21 400 og be om mer informasjon.

✂ KLIPP HER

Norsk
Helikopteransattes Forbund
4033 FORUS